

**การเสริมสร้างความโปร่งใสในระดับท้องถิ่น:
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงเขิน
อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น***

**An Enhancing Transparency at the Local Level:
A Case Study of Nong Kung Sern Sub-district
Administrative Organization, Phu Wiang District,
KhonKaen Province**

ณฐกรณ ต่อชีพ และกฤษวรสส์ ไล่หวัชชินส์
Natharon Torcheep and Grichawat Lowacharin
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
College of Local Administration, KhonKaen University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: natarontor2558@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินการให้บรรลุความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงเขิน อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และ 2) เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการบริหารงานให้มีความโปร่งใสมากขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและข้าราชการท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงเขิน มีความพยายามในการเสริมสร้างความโปร่งใสในการวางแผน ในการจัดองค์กรและในการควบคุมองค์กร เช่น มีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อสาธารณชน มีการส่งเสริมให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบายและการตรวจสอบ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การบริหารงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใสนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติตามความจำเป็นขั้นต้นเท่านั้น ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานที่โปร่งใส คือขาดภาวะผู้นำที่เน้นความโปร่งใส ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการรักษาผลประโยชน์

*ได้รับบทความ: 6 กรกฎาคม 2561; ตอรับตีพิมพ์: 18 ธันวาคม 2561

Received: July 6, 2018; Accepted: December 18, 2018

สาธารณะและของตนเอง แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าว คือ ต้องส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบและต่อต้านการทุจริตในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: ธรรมมาภิบาล; การบริหารงาน; ความโปร่งใส และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The current study aimed to explore the application of transparency in the administrative processes and to propose guidelines for improving transparency in Nong Kung Sern Sub-district Administrative Organization (SAO), Phu Wiang District, KhonKaen Province. A single case study design was employed, and in-depth interviews were used in the data collection process. Key informants included SAO executives, community leaders, and local officials.

The study results were founded that: Findings reveal that Nong Kung Sern SAO has applied the concept of transparency in its administrative processes to a certain degree, especially in planning, organizing, and controlling. For example: administrative information is open to the public; local officials and stakeholders are encouraged to participate in goal setting, policy adoption, and monitoring. However, the SAO has applied the concept at a minimal level as required by the laws. Outstanding problems or obstacles in applying the concept include lack of leadership and lack of the public's attention to their common interest. To enhance transparency, the public should be aware of their important roles and inputs in preventing corruption and promoting accountable governance.

Keywords: Good Governance; Administration; Transparency and Local Administration Organization

1. บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะความก้าวหน้าด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชนแต่ระบบ

การบริหารงานภาครัฐ และภาคเอกชน เกิดความไม่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงมีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความมีประสิทธิภาพหรือความไว้

ประสิทธิภาพขององค์กร ดังนั้น การบริหารจัดการแบบบูรณาการที่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของประชาชนจะช่วยนำไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Tantajit, 2006)

เมื่อประเทศประสบกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจการเงินที่ร้ายแรง รัฐบาลไทยภายใต้การนำของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น จึงแก้วิกฤตเศรษฐกิจด้วยการขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และกำหนดเงื่อนไขในการปฏิรูประบบราชการอันเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการสร้างหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เงื่อนไขที่กำหนดนั้นมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการจัดบทบาทของภาครัฐให้เหมาะสมในสังคม รวมถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของสาธารณชน เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลางโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ จึงส่งเสริมให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (Lapjit, 2007)

จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม ดังที่

ทราบกันทั่วไปแล้วว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความอ่อนแอ และหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ ระดับองค์กรของภาครัฐ การทุจริตการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ หากไม่ได้รับการแก้ไขและป้องกันโดยเร่งด่วนแล้ว โอกาสการฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจของไทย อาจต้องใช้เวลาานกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น การแก้ไขปัญหายังยืนคือ การจัดสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น

การจัดการปกครองที่ดีหรือรู้จักกันทั่วไปว่าธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวคิดสำคัญที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในการบริหารภาครัฐในปัจจุบัน ธรรมาภิบาลเป็นบรรทัดฐานที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลหรือองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจและถือปฏิบัติในการให้บริการสาธารณะ บรรทัดฐานเหล่านี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรภาครัฐอย่างไร จึงจะถือว่าพึงประสงค์ในสังคมนั้น (Metha, 2007) สำหรับประเทศไทยธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการพัฒนาในระดับตำบลและคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในระดับตำบล แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

ตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรดำเนินงาน พัฒนางานในท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ถ้าระบบการบริหารมีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางการพัฒนา นอกจากทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรสามารถนำไปสู่ความโปร่งใสในองค์การบริหารส่วนตำบลและลดการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังลงได้ (Rattanasamai, 2000)

จากเหตุผลสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเขิน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางและปรับปรุงการบริหารงานให้มีความโปร่งใส และสามารถเป็นตัวอย่างแก่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินการให้บรรลุความโปร่งใส ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเขิน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
2. เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเขิน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ให้มีความโปร่งใสมากขึ้น
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้และพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเขิน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ให้ดียิ่งขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การออกแบบวิจัยแบบกรณีศึกษา (Holistic Single Case Study) ประกอบด้วยกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview Protocol) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบข้อคำถามที่ตายตัว

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 16 คน จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของ อบต. หนองกุงเขิน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 มีระดับการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ส่วนใหญ่มีอาชีพนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 10,000-20,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25

4. สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินการให้บรรลุความโปร่งใสในการกำหนดวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น พบว่า มีการ

ส่งเสริมให้บุคลากรภายใน และบุคลากรจากทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา แต่จะเป็นการให้เข้ามามีส่วนร่วมแค่เพียงพิธีการเท่านั้น ไม่ได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยแท้จริง ในการวางแผนกำหนดนโยบายของท้องถิ่น พบว่า มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนหรือองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความโปร่งใส แต่เป็นการเข้าร่วมเพียงเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายเท่านั้น ประกอบกับเป็นการให้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะผ่านตัวแทน แทนที่จะออกมารับฟังความคิดเห็นโดยตรงจากประชาชน ส่วนในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เกือบทั้งหมดเห็นว่า มีการเปิดเผยเอกสารต่อสาธารณะโดยชัดเจน ไม่คลุมเครือ เพราะมีกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดไว้ให้เปิดเผยอย่างชัดเจน

ความโปร่งใสในการจัดองค์กรในเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงาน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงโครงสร้างหรือว่าระบบงานภายในองค์กร แต่การปฏิบัติยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม จะเป็นการดำเนินงานในรูปแบบเอกสารเสียมากกว่า ประกอบกับยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เป็นการประชุมหรือแสดงความคิดเห็นเฉพาะส่วนราชการภายในองค์กรเท่านั้น ในเรื่องการเผยแพร่แผนการจัดทำบุคลากร ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเผยแพร่แผนการจัดทำอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างในองค์กร

แต่เป็นการเผยแพร่เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยให้ทุกภาคส่วนรับรู้โดยแท้จริง และในเรื่องการพิจารณาผลการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสังกัดส่วนใหญ่เห็นว่า มีการพิจารณาเป็นไปด้วยความโปร่งใส สุจริตและยุติธรรม แต่ในการประเมินนอกจากจะมีหลักเกณฑ์หรือว่าองค์ประกอบหลายอย่างประกอบแล้ว ที่สำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับว่าผู้มีอำนาจในการพิจารณาสูงสุดจะต้องเห็นด้วยและเป็นการนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการประเมิน โดยไม่ได้นำหลักความรู้ ความสามารถ มาใช้ในการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน

ความโปร่งใสด้านการชี้แจงในเรื่องภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นความโปร่งใส พบว่า ผู้นำไม่มีการแสดงออกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ถ้าว่าระดับจะอยู่ในเกณฑ์ที่พอรับได้ในเรื่องการส่งเสริมบรรยากาศแห่งความโปร่งใสของผู้นำให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเสริมสร้างและสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งความโปร่งใสขึ้นในองค์กร แต่บางเรื่องยังมีการกระทำที่หลบเลี่ยงขั้นตอนหรือระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ในเรื่องการสร้างจิตสำนึกเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริตและความรับผิดชอบหน้าที่ให้เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการสร้างจิตสำนึกในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริตและความรับผิดชอบหน้าที่ ให้เกิดขึ้นในหมู่พนักงาน และในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ให้เกิดการยอมรับและปลูกฝังจิตสำนึกแห่งความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในองค์กร เห็นใกล้เคียงกันว่า มีการใช้กระบวนการกลุ่มใน

การสร้างกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มและปลูกฝังจิตสำนึกแห่งความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในองค์กร เห็นว่าผู้บริหารไม่มีการแสดงออกที่ชัดเจน ในการใช้กระบวนการกลุ่มหรือสร้างกลุ่มสัมพันธ์ในการปลูกฝังจิตสำนึกแห่งความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในองค์กร

ในการควบคุมองค์กร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นตรงกันว่า มีการเผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานขององค์กร ซึ่งมีการเผยแพร่ในช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบและความจริงใจที่องค์กรพึงมีต่อประชาชน แต่การกระทำข้างต้นเป็นไปเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติที่มีความจริงใจของหน่วยงานในเรื่องการะับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือผลการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนทราบ ทั้งหมดเห็นตรงกันว่า มีการเปิดเผยข้อมูลข้างต้น ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อย่างเคร่งครัด เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบติดตาม ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน แต่ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมเพียงบางเรื่องเท่านั้น และในเรื่องการตรวจสอบ

จากหน่วยงานภายนอก ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เป็นกลางหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เข้าร่วมในคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานขององค์กรแต่ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชัดเจนหรือยังคลุมเครืออยู่

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน สามารถจำแนกได้ 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ ปัญหาองค์กรขาดความสามัคคีในหมู่คณะ อีกทั้งบุคลากรในองค์กรขาดคุณธรรม จริยธรรมและขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ส่วนผู้บริหารก็ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และยังบริหารงานโดยไม่ยึดหลักนิติธรรม ตลอดจนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชน ผู้บริหารขาดความโปร่งใสในการเสนองบประมาณ โดยเสนองบประมาณที่เอื้อต่อพวกพ้องหรือเอื้อต่อหมู่บ้านของตน องค์กรไม่ได้จัดทำคู่มือ ขั้นตอน และระยะเวลาในการให้บริการที่ชัดเจน และองค์กรเน้นการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างเร่งรีบ จึงมีความจำเป็นที่จะข้ามหรือลัดขั้นตอนบางอย่างในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ประชาชนมองว่าการทำงานคลุมเครือขาดความโปร่งใส

2.2 ด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงาน อีกทั้งยังไม่มีสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของตนเองและของส่วนรวม ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากประชาชนไม่รู้จักบทบาท อำนาจ

หน้าที่ ของตนเองในการตรวจสอบการทำงานของ
ท้องถิ่นประกอบกับปัจจุบันนี้ องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นถูกตราหน้าจากสังคมทั่วไป ไม่ว่าจะเป็
นหน่วยงานราชการ ภาคธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ
คณะรัฐบาล และหน่วยงานอิสระต่างๆ ว่ามีแต่การ
ทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนขาดความ
โปร่งใสในการปฏิบัติงาน ทั้งประชาชนในท้องถิ่น
หรือประชาชนทั่วไป ไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจ
ในความหมายของหลักการบริหารงานแบบ
ธรรมาภิบาลว่ามีด้านใดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ด้านความโปร่งใส และตรวจสอบได้ คือ จะมองกัน
เฉพาะในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง แต่แท้จริงแล้ว
สามารถมองได้หลายด้านกว่านั้น และที่สำคัญกว่า
นั้นรัฐบาลกลางไม่จริงจังในการกระจายอำนาจให้
แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน ประกอบกับการ
สั่งการจากผู้กำกับดูแลที่ทำตัวเป็นผู้บังคับบัญชา
และสั่งการในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง โดยไม่มีกฎหมาย
รองรับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสภาพ
การดำเนินการ ปัญหาข้อเสนอนแนะและแนวทางใน
การบริหารงานให้บรรลุความโปร่งใส ไม่ว่าจะเป็
นด้านความโปร่งใสในการควบคุมองค์กร ด้านความ
โปร่งใสในการจัดองค์กร ด้านความโปร่งใสในการ
วางแผนด้านความโปร่งใสในการชี้แนะ และด้าน
ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานด้วยความ
โปร่งใส ทั้งหมดที่กล่าวมานี้บ่งชี้ว่า องค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองกุงเงิน มีการปฏิบัติให้เป็

นหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับ
หนึ่ง อาทิเช่น ในการวางแผนได้เปิดโอกาสให้
บุคลากรภายใน และบุคลากรจากทุกภาคส่วน
เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ถึงแม้จะเป็นการให้เข้ามามีส่วนร่วมแค่เพียงพิธีการ
หรือให้ไปเป็นไปตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้
เท่านั้น ส่วนการควบคุมองค์กรผู้ให้ข้อมูลหลักเห็น
ตรงกันว่า มีการเผยแพร่ผลการติดตาม ตรวจสอบ
และประเมินผลการทำงานขององค์กร โดยเป็นการ
เผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง แต่การศึกษา
พบว่า การกระทำที่กล่าวมาเป็นการปฏิบัติเพื่อให้
เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ได้เกิดจากความจริงใจ
ในการปฏิบัติของหน่วยงาน เป็นต้น

การพัฒนาหลักการบริหารงานแบบ
ธรรมาภิบาล เพื่อให้บรรลุความโปร่งใส ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน ควรจัดทำ
คู่มือแสดงขั้นตอน และระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน ให้บริการ
แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย และแสดงให้เห็น
โดยชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการ
ปฏิบัติงาน ดังที่บรรเจิด เจริญเวช (Charoenwet,
2009 : 176-188) เสนอว่า องค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี คือ ในด้านสุจริต
และโปร่งใสต้องมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการในการทำงาน
อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ควรจัดให้มีช่องทาง
ในการตรวจสอบและช่องทางในการร้องเรียน
ร้องทุกข์ ในช่องทางที่หลากหลาย เช่น จัดให้มีศูนย์
รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ในที่ทำการองค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน

ในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใสองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน ควรให้ความสำคัญกับการรณรงค์ ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ให้รู้จักบทบาท อำนาจ หน้าที่ของตนเองในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติงานของท้องถิ่นตนเอง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังที่พรินทร์ เพ็งสุวรรณ (Pengsuwan, 2004) ได้เสนอแนะการบริหารงานแบบโปร่งใส ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แจ้งข้อมูลให้ประชาชนรับทราบและสร้างระบบในการร้องเรียนหรือร้องทุกข์สำหรับประชาชน นอกจากนี้ รัฐบาลโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรส่งเสริมพัฒนาและให้ความรู้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งฝ่ายสภา ฝ่ายบริหาร และฝ่ายข้าราชการประจำในเรื่องของการคานอำนาจหรือเรื่องของการตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกัน ถ้าบุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนเองแล้วอาจส่งผลให้องค์กรมีความโปร่งใสในทุกๆ ด้าน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการ

1.1 ควรจัดทำคู่มือแสดงขั้นตอนระยะเวลาแล้วเสร็จของงานที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน ให้บริการแก่ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียแสดงให้เห็นโดยชัดเจน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

1.2 ควรจัดและปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเงิน

ให้พร้อมในการให้บริการแก่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียในการขอตรวจหรือขอกูเอกสาร เช่น แผนพัฒนาสี่ปี ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และแผนอัตรากำลังบุคลากรสามปี เป็นต้น

1.3 ควรจัดให้มีช่องทางในการตรวจสอบและช่องทางในการร้องเรียนร้องทุกข์ ในช่องทางที่หลากหลาย เช่น จัดให้มีศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ในที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีช่องทางร้องเรียน ร้องทุกข์ในระบบสารสนเทศ อาทิเช่น เว็บไซต์ในการเสนอความเห็นในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ต้องระบุเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน ให้รู้จักบทบาท อำนาจ หน้าที่ของตนเอง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของท้องถิ่นตนเอง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ในระดับประเทศ คณะรัฐบาลอาจจะกำหนดเป็นนโยบายหรือวาระในการแก้ไขปัญหจะเป็นเรื่องที่ดียิ่ง

2.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมหรือให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ถ้าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องธรรมาภิบาลแล้วอาจจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของท้องถิ่นมีความโปร่งใสตามมา

2.3 รัฐบาล โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรส่งเสริม

พัฒนา ให้ความรู้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งฝ่ายสภา ฝ่ายบริหาร และข้าราชการประจำในเรื่องของการคานอำนาจ การตรวจสอบการทำงาน ถ้าบุคคลเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนเองแล้วอาจส่งผลให้องค์กรมีความโปร่งใสในทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นว่ามีความแตกต่างในสภาพความโปร่งใสและ

แนวทางการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือไม่

3.2 ควรศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุผลที่ประชาชนเลือกที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

3.3 ควรศึกษาการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาลในด้านอื่นๆ ประกอบกันด้วย เช่น ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า และด้านความรับผิดชอบ เป็นต้น

References

- Charoenwet, B. (2009). Management Strategies of Local Government Organizations Awarded Local Administrative Organization with Good Governance: A Case Study of Local Administrative Organization Awarded with Good Governance 2005. *SuratThani Journal of Local Development*, 4(1), 176-188.
- Lapjit, S. (2007). Factors influencing Public Participation Decision in Support of Subdistrict Administrative Organization. Warinchamrab District, Ubon Ratchathani Province. *Master Thesis*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Metha, M. D. (2007). Good Governance. In M. Bevir (Ed.), *Encyclopedia of Governance*. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications.
- Pengsuwan, P. (2004). *Good Governance and Efficiency of Municipal Administration*. Bangkok : Mahidol University.
- Rattanasamai, W. (2000). *Awareness of Public Awareness about the Monitoring of the use of State Power of Sub-district Administration Organizations*. Bangkok : Thammasat University.
- Tantajit, G. (2006). Principles and Approaches of Modern Administration. Under the new Competition Landscape. *Critical Observation under the Social and the Buddhist Management Approach*. Bangkok : Sukhumvit Printing Co., Ltd.

